

Bilag 5

Økonomistyring og økonomikontrol

1. Indledning

Kasse- og regnskabsregulativet beskriver administrationsgrundlaget for Region Midtjyllands økonomiske forvaltning samt fastlægger de styrings- og forretningsprincipper, som gælder for regionens kasse- og regnskabsvæsen.

Dette bilag til Kasse- og regnskabsregulativet uddyber opgavefordelingen og indholdet i den overordnede budgetkontrol og økonomistyring i Region Midtjylland, såvel som den detaljerede kontrol, som udføres af regnskabskontoret og intern kontrol funktionen.

2. Organisering af styring og kontrol

2.1 Den overordnede styring

Når Regionsrådet har vedtaget budgettet for det kommende år, er det som udgangspunkt et decentralt ansvar at afvikle driften inden for de økonomiske og indholdsmæssige rammer, som fremgår af budgettet og de gældende bevillings- og kompetenceregler. I budgettet fastlægges bevillingsniveauet og dermed placeringen i organisationen af det budgetmæssige ansvar i forhold til Regionsrådet. Den budgetansvarlige kan dog delegerer sin kompetence til at udmønte budgettet til underliggende afdelinger og institutioner.

Styring og kontrol i Region Midtjylland, herunder af økonomien, skal foregå inden for rammerne af det for regionen fastlagte Ledelses- og Styringsgrundlag og den tilhørende Ledelses- og Styringsmodel. Modellen illustrerer den ønskede sammenhæng mellem de politiske mål og beslutninger i regionen og gennemførelsen heraf i respekt for de økonomiske ressourcer, organisationen og med sigte på effekt af de producerede ydelser til gavn for regionens borgere.

2.2 Central og decentral styring

Styringsfilosofien i Region Midtjylland bygger på et hierarki af strategier, hvor Regionsrådet fastlægger de overordnede politiske mål, og Regionsrådet træffer i budgettet og ved tillægsbevillinger beslutning om de overordnede prioriteringer af de økonomiske midler. Regionsrådet fører tillige gennem modtagne rapporter om aktivitet, produktivitet og økonomi overordnet kontrol med de politiske måls gennemførelse og regionens økonomi.

Direktionen og stabene bistår med indsamling og præsentation for Regionsrådet af de nødvendige rapporteringer for Regionsrådets styring og tilsyn.

Regionen er opdelt i tre sektorområder, der principielt har hver sin uafhængige økonomi. Sektorområderne har hver sit indtægtsgrundlag for sektorområdets aktiviteter, og områderne kan ikke subsidiere hinanden. Hvert område har derfor ansvar for såvel resultatstyring (indtægter og udgifter/omkostninger) og aktivitetsstyring (efterspørgsel, produktivitet og servicemålopfyldelse)

2.3 Budgetansvarlige enheders ansvar

Det er et bærende princip i Region Midtjylland, at ansvar og beslutningskompetence er delegeret til de yderste ledelseslag i organisationen for herigennem at opnå optimal ressourceudnyttelse og større engagement. Med decentraliseringen sikres, at ledelsesansvar og budgetansvar følges ad.

Ledelsen af de budgetansvarlige enheder har ansvaret for aktivitet og målopfyldelse og for tilsynet med økonomistyringen og regnskabsføringen i enheden og i alle de afdelinger, institutioner mv., hvortil den har delegeret kompetencen for budget og regnskab.

Ledelsen af de budgetansvarlige enheder i Region Midtjylland er forpligtet til at opretholde Region Midtjyllands kontrolmiljø. Det indebærer, at de budgetansvarlige enheder skal sikre sig, at regnskabsinstrukser, budgetvejledninger samt andre retningslinjer efterleves, f.eks. anvendelse af konteringsvejledningen.

Ledelsen skal være særlig opmærksom på, at reglerne for forvaltning af beboermidler og patientdeposita efterleves.

Ledelsen har ansvaret for, at der udarbejdes en regnskabsinstruks (forretningsgangsbeskrivelse for økonomifunktionen) for de enkelte afdelinger, institutioner m.v. Heri indgår, at den budgetansvarlige skal beskrive, hvorledes ledelsestilsynet i praksis udføres.

Koncernøkonomi fører tilsyn med, at udarbejdede regnskabsinstrukser efterleves i de enkelte afdelinger, institutioner m.v.

Ved mistanke om uregelmæssigheder, er det den enkelte medarbejders ansvar straks at meddele dette til sin foresatte, evt. direkte til Koncernøkonomi.

2.4 Koncernøkonomis ansvar

I henhold til Kasse- og regnskabsregulativets punkt 2.5 har vicedirektøren for økonomi det overordnede ansvar for regionens økonomiske forvaltning og for, at regionens kasse- og regnskabsvæsen tilrettelægges og udføres hensigtsmæssigt og effektivt, herunder at regionens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik og reglerne i Budget- og regnskabssystem for regioner. Det er ligeledes vicedirektøren for økonomis ansvar at etablere et system for økonomistyring, herunder at fastsætte retningslinjer og implementere interne kontroller i Region Midtjylland.

Ved fastlæggelse af retningslinjer for den økonomiske forvaltning, den finansielle risikostyring samt niveauet for intern kontrol lægges betydelig vægt på tæt dialog med de budgetansvarlige enheder og med ekstern revisor. Dialogen skal sikre, at der er tilstrækkelig faglig viden om økonomistyringen, regelgrundlaget for bevillinger og regnskabsføring mv.

Koncernøkonomi har ansvaret for:

- at alle budgetansvarlige enheder er informeret om reglerne i Kasse- og regnskabsregulativet med tilknyttede bilag, og at der tilbydes undervisning i anvendelsen, herunder vejledning i udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelser, budgetopfølgning mv.,
- at der føres centralt tilsyn med rettidig betaling til kreditorer og indbetaling fra debitorer,
- at udsende rykkerskrivelser til debitorer, hvis betalingsfrister ikke overholdes,

- at sikre korrekte stamdata i koncernøkonomisystemet, f.eks. i forbindelse med overholdelse af formkrav ved leverandørrettelser,
- at føre tilsyn med økonomistyring og regnskabsføring hos budgetansvarlige enheder, herunder godkende forretningsgangsbeskrivelser for regnskabsføring og økonomistyring,
- at udarbejde og vedligeholde konteringsvejledningen,
- at indarbejde årsbudgettet og alle efterfølgende tillægsbevillinger i koncernøkonomisystemet,
- at udarbejde årsregnskab og årsberetning i dialog med de budgetansvarlige enheder,
- at tilrettelægge overordnede principper for økonomistyringen og udarbejde kvartals- og økonomirapporteringer til Forretningsudvalget og Regionsrådet, og
- at informere direktion og politikere om væsentlige forhold vedrørende den finansielle risikostyring og den interne kontrol.

2.5 Koncernøkonomis egentlige tilsyn

Koncernøkonomis tilsyn med økonomifunktionerne i Region Midtjylland omfatter både tilsyn med økonomistyringen og tilsyn med regnskabsføring. Tilsynet med økonomifunktionerne og regnskabsføringen udøves dels på vegne af Regionsrådet og den øverste administrative ledelse, men udøves også som hjælp og vejledning for hospitalsledelser og driftsområde- og stabsledelser.

Tilsynet med økonomistyringen omfatter kontrol af udmøntningen af årsbudgettet, tillægsbevillinger og anvendte procedurer og metoder ved budgetopfølgning. Det er Koncernøkonomi, der udarbejder vejledning og skabelon for budgetopfølgning.

Koncernøkonomis tilsyn med økonomistyringen foregår i vid udstrækning i forbindelse med den løbende rapportering til Regionsrådet, og med udviklingen af ledelsesinformationssystemet InfoRM kan såvel de centrale som de decentrale enheder følge udviklingen i aktivitet og økonomi.

Regnskabstilsynet skal sikre korrekt regnskabsføring gennem korrekte registreringer i form af gennemgang af poster, kasser og afstemninger. Til støtte for regnskabsføringen i afdelinger og institutioner udarbejdes lokale regnskabsinstrukser, som beskriver forretningsgangen i kasse- og regnskabsfunktionen lokalt og beskriver de afstemninger og andre kontroller, som løbende skal udføres. Koncernøkonomi udarbejder tjekliste, som anvendes som skabelon til regnskabsinstruksen. Regnskabsinstruksen skal løbende ajourføres og godkendes af Koncernøkonomi med højst 12 måneders intervaller.

Koncernøkonomis tilsyn og kontrol tager udgangspunkt i efterlevelsen af den lokale regnskabsinstruks, men tilretter i øvrigt tilsynet efter behov og efter en konkret vurdering af eventuelle risici.

Regnskabstilsynet udføres dels centralt fra Koncernøkonomi, især henlagt til Regnskabskontoret, dels ved kontrolbesøg af intern kontrol funktionen i Regnskabskontoret. Systematisk

central overvågning af særlige risikoparametre kan medvirke til at forebygge uregelmæssigheder. Manglende afstemning af bankkonti, områder med beboerbetalinger og indtægtsdækket virksomhed skal kunne identificeres centralt og kan være risikoområder.

Vurderingen af risici tager altid udgangspunkt i væsentlighed og sandsynligheden for, om risikoen indtræffer.

Det konkrete tilsyn består af:

- Centralt tilsyn på udvalgte indsatsområder. For eksempel tilsyn med rettidig betaling af kreditorer. Tilsynet tilrettelægges ud fra en identifikation og minimering af eventuelle identificerede risici.
- Særlige fokusområder for tilsynet vil kunne være,
 - Registrering og håndtering af løn (f.eks. kontrol med variable løndelev)
 - Registrering og håndtering af sygesikringsdata (kontrol med udbetalinger til praktiserende læger og andre ydere, apoteker mv.)
 - Registrering og håndtering af aktivitetsdata (sengedage/belægningsdage mv.)
 - Registrering og håndtering af beboer- og patientmidler
 - Brugerrettigheder til IT systemer
 - Forkerte registreringer (regnskabet)
 - "Egne bilag" (udlæg, kørselsgodtgørelse mv.)
 - Afstemninger
 - Sikring af funktionsadskillelse i forbindelse med betalinger
- Decentralt tilsyn indeholder både anmeldte og uanmeldte tilsyn hos de budgetansvarlige enheder. For Psykiatri- og Socialområdet føres endvidere tilsyn med sociale tilbud, kommunikationscentre og psykiatriske afdelinger. Intern kontrol tilsynet skal kontrollere, at enheden lever op til lovgrundlaget, Regionsrådets beslutninger samt de administrative instrukser omkring regnskabsføring. Dette skal ske gennem en åben dialog med enheden med henblik på at afhjælpe eventuelle spørgsmål og problemstillinger.

Tilsynet tilrettelægges således, at der altid er skriftlige tilbagemeldinger til den ansvarlige leder. Afrapporteringen omfatter en samlet vurdering af den gennemførte kontrol, herunder eventuel rådgivning om særlige opmærksomhedsforhold, bemærkning om særlig kritiske forhold, der bør rettes op på. Afrapporteringen sendes til den ansvarlige leder med henblik på opfølgning på bemærkninger, samtidig med den videresendes til den budgetansvarlige ledelse (eks. hospitalsledelsen/ driftschefen). Hvis der er mistanke om svig eller andre alvorligt kritisable forhold, underrettes direktionen hurtigst mulig.

Der udarbejdes årlige mål og planer for tilsynet, hvori indsatsområderne for økonomi- og regnskabstilsyn og for den interne kontrol fastlægges og prioriteres.

3. Rapportering

Rapporteringen om økonomien sker gennem kvartalsrapporter og økonomirapporter til Forretningsudvalget og Regionsrådet.

Kvartalsrapporten følger op på økonomi, aktivitet og servicemål. Oplysningerne til rapporten om forventningerne til økonomi og aktivitet indhentes fra hospitalsledelser, distriktsledelser og andre administrative ledelsesniveauer. Det er et mål, at InfoRM kan understøtte kvartalsrapporterne datamæssigt på så mange områder som muligt.

Der udarbejdes 3 kvartalsrapporter årligt, efter 1., 2. og 3. kvartal.

Formålet med kvartalsrapporten er at give Regionsrådet et samlet overblik over de tre kredsløb i regionen og med bevillinger for hvert kredsløb for at synliggøre omprioriteringsmuligheder.

Kvartalsrapporterne suppleres med 2 kortere økonomirapporter pr. ultimo april og ultimo oktober. Den første af økonomirapporterne indgår i vurderingen og fastsættelsen af budgetrammer for det kommende år, mens økonomirapporten ultimo oktober er grundlag for eventuelle afsluttende tillægsbevillinger for året på regionsrådsmødet i december.

Økonomirapporterne udarbejdes med udgangspunkt i den seneste kvartalsrapport suppleret med informationer fra sektorstabene.

I tilknytning til fremlæggelsen af kvartalsrapporterne vil der kunne være grundlag for at fremsætte forslag om tillægsbevillinger, justeringer af servicemål eller iværksættelse af andre tiltag for overholdelse af budgettet for det enkelte kredsløb.

Årsberetningen med det endelige regnskab afslutter økonomi- og aktivitetsrapporteringen for det enkelte regnskabsår.

For regnskabstilsynet udarbejder intern kontrol funktionen en årlig rapport med oplysninger om den gennemførte kontrol, omfang af eksterne tilsyn mv. Der gives i rapporten en status på den observerede kvalitet af regnskabsføring mv., især med sigte på videnformidling. Rapporten forelægges direktionen.

Revisionen supplerer med sine revisionsberetninger Koncernøkonomis tilsyn med økonomistyringen. Det er aftalt med revisionen, at der sædvanligvis udarbejdes en beretning om den løbende revision i året, foruden den revisionsberetning, der udarbejdes på baggrund af årsregnskab og årsberetning.

Revisionen rapporterer og understøtter med ledelsesbreve til de budgetansvarlige enheder revisionens løbende overvågning af driften.

4. Formidlings- og uddannelsesopgaver

Koncernøkonomi skal udbrede kendskabet til regnskabsreglerne i Region Midtjylland, dels reglerne, som de følger af Kasse- og regnskabsregulativet og god regnskabsskik i øvrigt. Koncernøkonomi skal formidle og eventuelt fortolke Indenrigsministeriets regler i Budget- og regnskabsregler for regioner.

Koncernøkonomi har ansvaret for, at skriftligt materiale vedrørende Budget- og regnskabs-system for regioner, Kasse- og regnskabsregulativet med tilhørende bilag, budgetvejledninger, tjekliste til regnskabsinstrukser, konteringsvejledningen m.v. er tilgængeligt på regionens intranet, og at ledelsessystemet orienteres direkte om ændringer i regelgrundlaget. Retningslinjer og vejledninger kommunikerer desuden gennem nyhedsbreve fra Koncernøkonomi.

Kommunikationen af retningslinjerne sker i øvrigt i samarbejde med de budgetansvarlige enheder.

De budgetansvarlige enheder har ansvaret for at orientere sig i materialet.

Det er væsentligt, at den enkelte enhed får tilstrækkelig faglig viden om Region Midtjyllands økonomiske forvaltning, og at der sker en faglig udvikling hos medarbejderne.

Tilsynet og formidlingen gennemføres i tæt dialog med enhederne for at bakke op om den fælles videndeling, herunder etablering af netværk til fremme af "best practise". Det skal styrke den faglighed, der er nødvendig for at løfte arbejdsopgaverne. Styrkelsen af fagligheden kan f.eks. ske gennem temamøder, seminarer, uddannelses tilbud og beskrivelse af cases. Ud over en fagligt korrekt håndtering af den økonomiske forvaltning, er det tillige et mål at medvirke til forbedrede arbejdsgange og skabe løbende effektiviseringer i de administrative enheder.

5. Ikrafttrædelse og opdatering

Dette bilag erstatter Retningslinjer for intern kontrol godkendt den 12. december 2007. Bilaget opdateres løbende i det omfang, det er nødvendigt som følge af ændret lovgivning eller lignende. Der skal ske en vurdering af behovet for opdateringer og præciseringer mv. mindst én gang om året.

Bilaget er senest godkendt af Regionsrådet den 23. september 2009.

Bent Hansen

Bo Johansen